

PORADŇA PRE OBČIANSKE A ĽUDSKÉ PRÁVA

CENTER FOR CIVIL AND HUMAN RIGHTS

KRIVÁ 23, 040 01 KOŠICE, SLOVENSKO

» telefón/fax: 055 – 68 06 180 » mobil: 0908 69 55 31
» www.poradna-prava.sk » poradna@poradna-prava.sk
» IČO: 37 86 72 70 » bankové spojenie: 5519629/5200

TLAČOVÁ SPRÁVA

V Košiciach, 03.07.2015

Vyšetrovanie prípadov policajného násillia na Slovensku dlhodobo zlyháva.

Mimovládna organizácia Poradňa pre občianske a ľudské práva (Poradňa) vydala kritickú správu, v ktorej popisuje nedostatky vo vyšetrovaní prípadov policajného násillia na Slovensku. Kritizuje v nej činnosť Úradu inšpekčnej služby Sekcie kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra SR, ktorý pri vyšetrovaní prípadov tohto druhu podľa nej dlhodobo zlyháva. Svoje tvrdenia opiera aj o vlastné skúsenosti v tejto oblasti.

Poradňa v ostaných rokoch zabezpečovala či stále zabezpečuje poskytovanie bezplatnej právnej pomoci vo viacerých prípadoch namietaného násillia zo strany príslušníkov polície. Právnu pomoc zabezpečuje okrem iného v medializovanom prípade rómskych chlapcov z Luníka IX na policajnej stanici v Košiciach z roku 2009. Advokátka spolupracujúca s Poradňou zastupuje aj niektorých poškodených z prípadu policajnej razie v Moldave nad Bodvou z roku 2013. Na základe svojich skúseností Poradňa tvrdí, že vyšetrovanie policajného násillia zo strany Úradu inšpekčnej služby Sekcie kontroly a inšpekčnej služby MV SR (ďalej len "inšpekcia") nemá dostatočnú kvalitu a trpí vážnymi nedostatkami. Uvedené nedostatky sa rozhodla zhrnúť v kritickkej správe, v ktorej zároveň uvádza aj niektoré opatrenie, potrebné na zlepšenie prístupu k spravodlivosti v tejto oblasti.

„Pri pohľade na prípady policajného násillia, v ktorých sme v ostaných rokoch podávali podnet alebo zabezpečovali poskytnutie právnej pomoci konkrétnym osobám sme sa, žiaľ, opakovane stretli s vážnymi nedostatkami, čo sa týka kvality vyšetrovania, vedeného zo strany inšpekcie. Na vyšetrovanie prípadov policajného násillia sa pritom vzťahujú prísne požiadavky, ktoré vyplývajú z medzinárodných zmlúv o ľudských právach, tie však inšpekcia podľa našich skúseností tendenciu ignorovať,“ hovorí Štefan Ivanco, programový koordinátor Poradne.

Poradňa sa popri svojich skúsenostiach pri kritike inšpekcie opiera aj o informácie, dostupné v správe o trestnej činnosti príslušníkov polície za roku 2014, ktorú inšpekcia vydala. Za alarmujúcu považuje skutočnosť, že inšpekcia podľa vlastnej štatistiky za minulý rok odmietla bez začatia trestného stíhania takmer 90 percent prijatých podnetov policajného násillia, ktoré vyhodnotila ako nedôvodné. *„Uvedené vysoké percento odmietnutých podaní bez začatia trestného stíhania vyvoláva dojem, že inšpekcia skutočne tieto prípady dôsledne neprešetruje. Požiadavky pre vyšetrovanie prípadov policajného násillia, vyplývajúce z medzinárodného práva, sa pritom vzťahujú na celé vyšetrovanie od podania podnetu a nedovoľujú žiadnu laxnosť,“* hovorí v tejto súvislosti Vanda Durbáková, advokátka spolupracujúca s Poradňou.

Poradňa okrem iného ostro kritizuje aj nečinnosť inšpekcie pri vyšetrovaní možného rasového motívu. V ostaných rokoch Poradňa vo svojich podnetoch poukazovala na možné policajné násillie vo vzťahu k Rómom a Rómkam, žijúcim v obciach na východnom Slovensku. *„Inšpekcia možnému rasovému motívu násillného konania zo strany príslušníkov polície spravidla nevenuje dostatočnú pozornosť a nevyšetruje ho dôsledne. Požiadavky na vyšetrovanie rasového motívu sú pritom v týchto prípadoch prísne. Ako opakovane pripomenul vo svojich rozhodnutiach štrasburský súd, akýkoľvek náznak toho, že by rasová neznášanlivosť mohla zohrať v prípade policajného násillia svoju úlohu, musí viesť k dôslednému vyšetrovaní rasového motívu,“* vysvetľuje Durbáková.

Poradňa vo svojej správe poukazuje aj na chýbajúcu nezávislosť inšpekcie, ktorá v súčasnosti funguje v inštitucionálnom rámci ministerstva vnútra. Poukazuje pritom na rozhodnutia Európskeho súdu v Štrasburgu, podľa ktorých inštitúcia vyšetrujúca policajné násilie, musí byť plne nestranná a nezávislá od osôb z radov polície, voči ktorým je vyšetrowanie vedené.

S ohľadom na nedostatky vo vyšetrowaní policajného násilia, Poradňa vo svojej správe navrhuje, aby bola vyšetrovacia činnosť inšpekcie podrobená rozsiahlejšej právnej analýze, ktorá podrobne identifikuje symptomatické nedostatky vo vyšetrowaní násilnej trestnej činnosti príslušníkov polície. Takúto analytickú činnosť by mohla inštitucionálne zabezpečiť zriadená *ad hoc* odborná skupina. Výsledky jej práce budú cenným základom pre skvalitnenie vyšetrovacej činnosti nového nezávislého orgánu na vyšetrowanie trestnej činnosti príslušníkov polície, ktorý musí nahradiť súčasnú inšpekciu. *"Súčasný inštitucionálny rámec vyšetrowania možnej násilnej trestnej činnosti príslušníkov polície je s ohľadom na medzinárodné právne záväzky v aktuálnej podobe neudržateľný a musí sa zmeniť. Nová inštitúcia by mala byť plne nezávislá a podľa vzoru nezávislej inšpekcie Anglicka a Walesu by v jej najvyšších riadiacich pozíciách nemali pôsobiť ľudia, ktorí v minulosti pracovali v policajnom zbore. Jej činnosť by mala byť transparentná a cielene smerovať k posilneniu dôvery občanov a občanok vo vyšetrowanie trestnej činnosti príslušníkov polície,"* dodáva Štefan Ivanco.

- KONIEC -

Kontakty:

Štefan Ivanco - programový koordinátor Poradne pre občianske a ľudské práva
tel. č.: 0949 338 396; e-mail: antidiskriminacia@poradna-prava.sk

Vanda Durbáková – advokátka spolupracujúca s Poradňou pre občianske a ľudské práva:
tel. č.: 0908 695 531; e-mail: vanda.durbakova@poradna-prava.sk

Poradňa pre občianske a ľudské práva je mimovládna organizácia, ktorá sa venuje ochrane ľudských práv a slobôd so zameraním na ochranu práv menšín a ochranu pred diskrimináciou. Pozornosť dlhodobo venuje predovšetkým otázkam diskriminácie rómskej etnickej skupiny v rôznych oblastiach života na Slovensku. Venuje sa tiež ochrane reprodukčných práv a problematike policajného násilia. Poradňa vo svojej práci rozvíja metódu strategického vedenia súdnych sporov v prípadoch diskriminácie a porušovania ľudských práv menšín. Poskytuje bezplatné právne poradenstvo vo vybraných prípadoch porušenia ľudských práv sprostredkováva bezplatné právne zastupovanie v konaniach pred slovenskými súdmi a Európskym súdom pre ľudské práva v Štrasburgu. Vykonáva tiež terénny monitoring, advokačné aktivity vo vzťahu k štátnym inštitúciám a realizuje vzdelávacie aktivity v oblasti ochrany pred diskrimináciou pre odbornú a laickú verejnosť. Web: www.poradna-prava.sk

Poznámka

Publikácia *Vyšetrowanie policajného násilia na Slovensku – kritická správa za rok 2014* bola vydaná v rámci projektu „*Posilňovanie inštitucionálnej ochrany a zlepšovanie prístupu k spravodlivosti v prípadoch policajného násilia na Slovensku*“. Projekt bol podporený sumou 33 588,40 EUR z Fondu pre mimovládne organizácie, ktorý je financovaný z Finančného mechanizmu EHP 2009 – 2014. Správcom Fondu je Nadácia otvorenej spoločnosti – Open Society Foundation. Cieľom projektu „*Posilňovanie inštitucionálnej ochrany a zlepšovanie prístupu k spravodlivosti v prípadoch policajného násilia na Slovensku*“ je rozvoj advokačných a watch-dogových aktivít.

Granty Európskeho hospodárskeho priestoru a Nórska sú príspevkom Islandu, Lichtenštajnska a Nórska k znižovaniu sociálnych a ekonomických rozdielov v Európe a k posilňovaniu bilaterálnych vzťahov medzi týmito krajinami a prijímateľskými krajinami v EÚ. Tieto tri krajiny úzko spolupracujú s EÚ na základe Dohovoru o Európskom hospodárskom priestore (EHP).

Výška Grantov EHP a Nórska pre obdobie rokov 2009 – 2014 je 1.79 miliárd eur, pričom príspevok Nórska tvorí 97% z celkových finančných prostriedkov. Granty sú určené pre mimovládne organizácie, výskumné a akademické inštitúcie, verejné a súkromné sektory v 12 najnovších členských štátoch EÚ, Grécku, Portugalsku a Španielsku. S darcovskými štátmi existuje široká spolupráca a aktivity môžu byť vykonávané až do roku 2016.

Hlavnými oblasťami podpory sú životné prostredie a klimatické zmeny, posilnenie občianskej spoločnosti, rodová rovnosť, zdravie, deti a mládež, súdnictvo, kultúrne dedičstvo, štipendiá a cezhraničná spolupráca.

